

KAPITOLA I.7: ORGÁNY SPOLKU

Úvodem

Spolek je právnická osoba. Jde tedy o abstraktní právní konstrukci, která v reálném světě neexistuje. Aby byl spolek „patrný“ v realitě, tj. aby mohl právně jednat (např. si pronajmout nebytové prostory, podat žádost o dotaci nebo někoho zaměstnat), musí vždy existovat konkrétní člověk „z masa a kosti“, který bude za spolek rozhodovat a nahrazovat jeho vůli – člen orgánu spolku.

Bez orgánů, resp. jejich členů, by spolek byl pouze „prázdnou skořápkou“. Občanský zákoník proto věnuje problematice úpravy postavení orgánů právnických osob značnou pozornost (na rozdíl od úpravy obsažené v dosavadním ObčZ 1964 či ZSO).

Vymezení obligatorních orgánů spolku je obsaženo v § 243 NObčZ, který stanoví, že „*orgány spolku jsou statutární orgán a nejvyšší orgán, případně kontrolní komise a další orgány určené ve stanovách*“. Povinné jsou tedy dva: nejvyšší orgán (typicky členská schůze) a statutární orgán, který spolek zastupuje, tj. jedná za spolek „navenek“.

Určení vnitřní organizační struktury spolku je především záležitostí spolkové autonomie. V mezích zákonné úpravy (tedy kogentních ustanovení NObčZ) mohou být upraveny vnitřní poměry spolku odlišně od zákona.

Pro spolky existuje jednak zvláštní úprava, obsažená v § 243 a násl. NObčZ. Podpůrně je aplikovatelná úprava společná pro všechny právnické osoby (zejména § 151 a násl. NObčZ), k jejímuž použití dojde tehdy, není-li ve stanovách upraveno jinak, a zároveň neexistuje-li zvláštní úprava spolková.

Na paměti je však nutno mít, že některá pro spolky určující zákonná ustanovení jsou kogentní a nelze se od nich ve stanovách odchýlit. Jde především o základní statusové otázky spolku (jeho účel, vznik, zánik, statutární orgán atd.)

7.1 Jaké jsou základní předpoklady pro výkon funkce člena voleného orgánu spolku?

Členy volených orgánů spolku mohou být lidé (fyzické osoby) nebo i právnické osoby. Je-li členem orgánu člověk, musí být zásadně plně svéprávný

(platí to i pro zástupce právnické osoby; § 152 NObčZ). Výjimku tvoří spolky, které sdružují nezletilé nebo osoby s omezenou svéprávností. V takových případech mohou stanovy umožnit, aby se členy orgánů spolku staly i osoby bez způsobilosti k právnímu jednání v plném rozsahu. Pokud stanovy o této otázce mlčí, platí, že všichni členové spolkových orgánů musí být plně svéprávní.

Další omezení zákon stanoví v tom smyslu, že osoba, jíž byl osvědčen úpadek, se může stát členem voleného orgánu, pouze pokud tuto skutečnost oznámí předem tomu, kdo ji do funkce povolává. To, že byl někomu osvědčen úpadek, tedy samo o sobě není na překážku výkonu funkce člena voleného orgánu spolku, ale je třeba splnit v tomto ohledu informační povinnost a nechat na posouzení, zda i přes tuto skutečnost bude taková osoba za člena voleného orgánu povolána (§ 153 NObčZ).

Jestliže je členem spolkového orgánu právnická osoba, určí člověka, který ji bude při jednání orgánu zastupovat. Pokud nikoho neurčí, zastupuje ji člen jejího statutárního orgánu (§ 154 NObčZ).

Zákon nevyžaduje, aby členové orgánů spolku byli zároveň členy spolku. Spolek ovšem může ve svých stanovách určit, že členem jeho orgánu může být pouze člen spolku.

7.2 Co znamená povinnost výkonu funkce s péčí řádného hospodáře?

Základní parametry péče řádného hospodáře jsou upraveny v § 159 NObčZ. Funkce člena voleného orgánu musí být vždy vykonávána s nezbytnou loajalitou a s potřebnými znalostmi a pečlivostí, což je vždy nutno vykládat s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem.

Východiskem zde bude § 4 odst. 1 NObčZ, který konstruuje vyvratitelnou právní domněnku, že „každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností...“ Obecně se při výkonu funkce ve voleném orgánu spolku (např. funkce předsedy, člena výkonného výboru či kontrolní komise) nepředpokládá odbornost, ale pouze běžná péče a opatrnost, pokud na něj ovšem nelze pohlížet jako na „odborníka“.

Vyšší míra péče, a to péče „odborná“, je naopak předpokládána u osob, které se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu (advokát, daňový poradce, statik budov). Jednají-li tyto osoby bez této péče, jde jim to k tíži (§ 5 odst. 1

NObčZ). Požadavek odbornosti se však vztahuje pouze k činnostem, které jsou spojeny s takovým povoláním či stavem.

Odborná péče tedy vždy není obecnou součástí péče řádného hospodáře. Podle judikatury Nejvyššího soudu (NS 29 Cdo 2531/2008), nemá-li statutární orgán potřebné odborné znalosti, je povinen zajistit posouzení sporných skutečností osobou, která je má. Volba „řádného posuzovatele“ se netýká pouze odborných znalostí, ale jakýchkoli znalostí, které člen voleného orgánu nemá. Rozhodující vliv má též rozumná míra zhodnocení obdržených informací (viz *Havel, B. Obchodní korporace ve světle proměn*. Praha: Auditorium, 2010, str. 155).

Každý, kdo funkci člena voleného orgánu zastává, musí jednat nejen pečlivě a informovaně, ale i s nezbytnou loajalitou, tj. v zájmu spolku, nikoli ke svému vlastnímu prospěchu nebo jiných mimo spolek stojících osob. Zákon presumuje, že nedbale jedná ten, kdo není péče řádného hospodáře schopen a nevyvodí z toho pro sebe důsledky (tj. nezvolí si „kvalifikovaného“ zástupce nebo ze své funkce neodstoupí). Člen voleného orgánu se může nechat na základě plné moci při plnění svých povinností zastoupit jinou osobou; ani v takovém případě se však nezabavuje odpovědnosti za výkon své funkce, odpovídá vždy za výběr takové vhodné osoby k plnění úkolů a rovněž za dohled nad plněním povinností zmocněnce (v tomto případě bude odpovídat ve smyslu § 2914 NObčZ).

Pro řádný výkon funkce volených orgánů působí motivačně i § 159 odst. 3 NObčZ. Je zde stanoveno, že pokud porušením povinností člena voleného orgánem při výkonu funkce (tj. i péče řádného hospodáře) vznikne právnické osobě škoda a nenahradí-li ji právnické osobě, ačkoli k tomu byl povinen, ručí uvedený člen orgánu věřiteli právnické osoby za její dluh v rozsahu, v jakém škodu nenahradil, pokud se věřitel svého plnění po právnické osobě (spolku) nemůže domoci.

7.3 Co je to korporální loajalita?

Podle § 212 NObčZ se člen korporace přijetím členství v korporaci zavazuje chovat se vůči ní čestně a zachovávat její vnitřní řád. Korporační loajalita je určující nejen pro členy volených orgánů spolku, ale i pro jeho řadové členy. Korporace naopak nesmí svého člena bezdůvodně zvýhodňovat ani znevýhodňovat, a musí šetřit jeho členská práva i oprávněné zájmy.

Ve vazbě na obecně stanovený zákaz zneužití práva (§ 8 NObčZ) zákon normuje, že zneužije-li člen soukromé korporace hlasovací právo k újmě cel-

ku, rozhodne soud na návrh toho, kdo prokáže právní zájem, že k hlasu tohoto člena nelze pro určitý případ přihlížet. Návrh musí být podán do tří měsíců ode dne, kdy ke zneužití hlasu došlo.

7.4 Jak je to s povinností k náhradě újmy způsobené při výkonu funkce členem voleného orgánu ve vztahu ke třetím osobám a vůči spolku samému?

Spolek zavazuje vůči třetím osobám protiprávní čin, kterého se při plnění svých úkolů dopustil kterýkoli ze členů volených orgánů spolku, jeho zaměstnanec nebo jiný zástupce. Členové orgánů spolku v zásadě za závazky spolku vůči třetím osobám přímo neodpovídají; věřitelé se musí uspokojit z majetku spolku. Odpovídají však za řádné plnění svých povinností. Z § 159 odst. 3 NObčZ však plyne zákonné ručení člena voleného orgánu: pokud porušil své povinnosti při výkonu funkce (zejména péči řádného hospodáře) a byl povinen vzniklou škodu nahradit, ručí za dluh spolku v rozsahu, v jakém škodu nenahradil, pokud se věřitel plnění na spolku nemůže domoci. Občanský zákoník zároveň přináší i novou koncepci náhrady majetkové a nemajetkové újmy v § 2894 a násl. Povinnost nahradit jinému újmu zahrnuje vždy povinnost k náhradě újmy na jmění (škody – tj. újmy majetkové). Náhrada újmy nemajetkové přichází v úvahu pouze, pokud to zákon stanoví nebo pokud bude taková povinnost sjednána.

Vyloučena není ani správněprávní (např. krácení daně) a trestněprávní odpovědnost (např. za zpronevěru podvod, či porušování povinností při správě cizího majetku) členů volených orgánů spolku, pokud jsou splněny předpoklady jejího vzniku.

7.5 Obsahuje občanský zákoník nějaká obecná pravidla pro usnášeníšchopnost a rozhodování kolektivních orgánů spolku?

Občanský zákoník přináší dispozitivní pravidla pro jednání kolektivních orgánů právnických osob. Pokud není ve stanovách upraveno jinak, je-li orgán spolku kolektivní, rozhoduje o záležitostech spolku ve sboru. Je schopen se usnášet za přítomnosti nebo jiné účasti většiny členů a rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů.

Pokud si tak upraví ve stanovách, je možné využít i formy distančního rozhodování *per rollam*, případně pomocí jiných technických prostředků.

Člen voleného orgánu může též zmocnit pro jednotlivý případ jiného člena téhož orgánu, aby za něj při jeho neúčasti hlasoval.

7.6 Jak je zákonem vymezena vnitřní organizace spolku?

Dosavadní ZSO vyžadoval jako jednu z obligatorních náležitostí stanov občanského sdružení, aby byly určeny jeho vnitřní orgány, způsob jejich ustavování, jakož i orgány a funkcionáři oprávnění jednat jménem sdružení [§ 6 odst. 2 písm. d) ZSO]. Konkrétnější úprava byla již ponechána na stanovách.

Tento přístup zůstává v zásadě zachován. Občanský zákoník dále umožňuje, aby měl spolek organizační strukturu přesně podle svých představ. Je jen třeba, aby tato struktura byla upravena ve stanovách.

Povinně však musí být ve stanovách určen pouze statutární orgán spolku. Pokud není určen druhý obligatorně požadovaný orgán spolku – nejvyšší orgán, uplatní se zákonná dispozitivní úprava, která přiznává postavení nejvyššího orgánu spolku souhrnně všem členům spolku (členská schůze).

Z řečeného je patrné, že nový civilní kodex přichází, oproti předchozí právní úpravě, s novinkou v podobě souboru dispozitivních ustanovení, která představují jakousi nabídku, jak by organizace spolku mohla vypadat. Zároveň tím zákonodárce dává najevo svou představu o vnitřní organizační struktuře spolku a jeho fungování.

Zakotvuje rovněž ustanovení o členské schůzi, kontrolní a rozhodčí komisi. Jak bude dále podrobněji vyloženo, je věcí každého spolku, aby se rozhodl, zda mu tato „nabídka“ vyhovuje, či zda přijme vlastní odlišnou úpravu, kterou zařadí do svých stanov. Nepřijme-li však vlastní regulaci, dopadá na něj bez dalšího úprava zákonná.

Zákon ji však spolkům nevnucuje. Nechává na uvážení, zda bude využita (tím, že nebude existovat autonomní úprava ve stanovách) nebo bude např. do stanov zcela nebo částečně převzata.

7.7 Jaké orgány spolku jsou povinné?

Zákon hovoří o čtyřech orgánech spolku – statutární orgán spolku, nejvyšší orgán spolku, kontrolní komise a rozhodčí komise. Nutné je, aby spolek měl statutární orgán, neboť jeho určení je podstatnou náležitostí spolkových stanov [§ 218 písm. d) NObčZ], a tedy i požadavkem pro vznik spolku zápisem do spolkového rejstříku podle RejZ.

Nejvyšší orgán spolku je druhým (a posledním) povinným spolkovým orgánem. Jeho určení ale není nutno pojmut do stanov spolku, protože v takovém případě se aplikuje zákon (členská schůze). Nejvyšší orgán také může, ale nemusí, být totožný se statutárním orgánem. Počet povinných orgánů tak lze snížit na jeden orgán. Rozhodující je, zda se pro tuto konstrukci ve svém obsahu vyjádřily stanovy.

Ostatní dva orgány, kontrolní a rozhodčí komisi, označuje zákon jako dobrovolné. Je na spolku, zda se rozhodne je zřídit. Při rozhodování je ovšem vhodné zvážit též další relevantní souvislosti. Někteří poskytovatelé dotací totiž požadují, aby žadatel o dotaci měl vnitřní kontrolní orgán (tím může být právě kontrolní komise nebo například revizor). Stejně tak je možné, že bude v budoucnu zákon předepisovat, že status veřejné prospěšnosti může získat pouze právnická osoba, která má interní orgán dohledu.

7.8 Co, resp. kdo, je statutární orgán?

Existence statutárního orgánu je pro spolek, jako umělou právní konstrukci, nezbytná. Jedná se o orgán, který spolek zastupuje „navenek“, ve styku s třetími osobami. Členové statutárního orgánu tak například za spolek uzavírají smlouvy nebo komunikují s orgány veřejné moci.

Statutárnímu orgánu náleží veškerá působnost, kterou stanovy, zákon nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci nesvěří jinému orgánu spolku (§ 163 NObčZ). Stanovy v intencích § 244 NObčZ určí, je-li statutární orgán kolektivní (výbor) nebo individuální (předseda). Spolkem může být pro označení statutárního orgánu zvoleno ve stanovách samozřejmě i jiné neklamavé označení (§ 243 NObčZ). Neobsahují-li stanovy jinou úpravu, volí a odvolává členy statutárního orgánu nejvyšší orgán spolku.

Určení statutárního orgánu je obligatorní náležitostí spolkových stanov [§ 218 písm. d) NObčZ]. Pokud stanovy neobsahují určení statutárního orgánu, ani jeho prvních členů (ve smyslu § 123 NObčZ), spolek nebude moci vzniknout zápisem do spolkového rejstříku.

7.9 Podle čeho se pozná, co který spolkový orgán dělá?

Nejdůležitější je, jak úkoly orgánů vymezí stanovy spolku. Stanovy určí, jaké orgány spolek má, jak se označují a jaká je jejich působnost.

Jako vhodné se jeví, aby spolek zvolil vnitřní organizaci o třech orgánech. První orgán by mohl být představován shromážděním všech členů spolku,

kteří by se tak podíleli na rozhodování o základních otázkách spolkové koncepce a činnosti – např. rozpočet, změna stanov a další směřování spolku. Druhý – pro existenci spolku nezbytný – orgán by měl mít na starost řízení spolku, jeho zastupování navenek apod. Účelné je pak určit i třetí orgán, jenž by byl kontrolní povahy a dohlížel by na činnost spolku. S ohledem na fakt, že kontrolní pravomoci mohou být svěřeny přímo nejvyššímu orgánu, není takový zvláštní orgán vnitřního dohledu nezbytně nutný. Jeho existenci však může požadovat jiný právní předpis nebo třeba subjekt, který vypisuje grantové řízení.

Jestliže stanovy neurčí, který orgán má určitou pravomoc, platí, že tyto „zbytkové“ pravomoci náleží statutárnímu orgánu (§ 163 NObčZ).

7.10 Musí mít spolek členskou schůzi?

Musí mít nejvyšší orgán. Není důležité, jak bude nazván, a nemusí jím nutně být členská schůze, tj. shromáždění všech členů. Jestliže stanovy neobsahují žádnou hierarchii orgánů spolku, platí, že jeho nejvyšším orgánem je členská schůze.

Příklad:

Spolek (dříve občanské sdružení) neměl ke dni nabytí účinnosti nového občanského zákoníku určen ve stanovách svůj nejvyšší orgán. K čemu vstupem nové právní úpravy v účinnost došlo?

Nejvyšším orgánem takového spolku se – při absenci odlišné interní úpravy ve stanovách – stala ex lege k 1. 1. 2014 členská schůze.

7.11 Je nutné svolávat členskou schůzi každý rok?

Záleží na stanovách, jakým způsobem konání členské schůze (její četnost) upraví. Podle § 248 NObčZ se má členská schůze konat nejméně jednou ročně. Toto ustanovení je ovšem dispozitivní (podle § 247 odst. 3 NObčZ), stanovy proto mohou přijít s jiným řešením.

7.12 Jaká jsou další pravidla pro jednání členské schůze?

V ustanoveních § 248 až § 257 NObčZ jsou obsažena poměrně podrobná pravidla vztahující se k členské schůzi. Všechna tato pravidla jsou ale dispozitivní (podle § 247 odst. 3 NObčZ). Pokud tedy spolek nechce, aby se na jeho členskou schůzi použila, měl by pro dílčí otázky upravené v zákoně při-

jít s vlastním řešením. Například § 249 NObčZ stanoví, že zasedání členské schůze je třeba svolat pozvánkou nejméně 30 dní předem. Jestliže se to spolku zdá jako příliš krátká či příliš dlouhá doba, postačí, pokud do svých stanov zahrne jinou dobu. Tímto způsobem je třeba projít všech 10 paragrafů a rozhodnout se, zda podpůrné zákonné řešení spolku vyhovuje, nebo zda chce mít jinou (od zákona odlišnou) úpravu.

Za nejdůležitější pravidla (která jsou všechna dispozitivní, jak již bylo vysvětleno výše) pokládáme tato:

- členská schůze je schůzí všech členů spolku (§ 251 NObčZ),
- každý člen má při rozhodování jeden hlas (§ 252 NObčZ),
- schůze je usnášeníschopná při účasti nadpoloviční většiny členů spolku (§ 252 NObčZ),
- schůze rozhoduje hlasováním, pro přijetí návrhu postačuje prostá většina přítomných (§ 252 NObčZ),
- pozvánka na schůzi, která obsahuje mj. pořad jednání, musí být rozeslána s předstihem nejméně 30 dní (§ 249 NObčZ),
- otázka, která nebyla uvedena v pořadu jednání na rozeslané pozvánce, nemůže být předmětem hlasování na členské schůzi; jedinou výjimkou je případ, kdy všichni, kteří o otázce mohou hlasovat, jsou na schůzi přítomni a s projednáním souhlasí (§ 253 odst. 3 NObčZ).

7.13 Mohou mít orgány jiné názvy, než jaké jsou uvedeny v zákoně?

Ano. Pojmenování orgánů závisí na spolkových stanovách. Může jít například o názvy, které mají v příslušném spolku svou tradici (třeba „sněm“ nebo „starosta“). Jediný limit představuje zákonný požadavek, aby název nevzbuzoval klamný dojem o povaze příslušného orgánu (§ 243 NObčZ). Je tak např. zakázané, aby orgán s názvem „řídící komise“ byl jednočlenný, nebo aby se jednalo o orgán s výlučně kontrolními pravomocemi (tj. orgán, který nic neřídí).

7.14 Co je to kontrolní komise? Musí ji spolek zřídit? Jaké má pravomoci a kdo je určuje?

Kontrolní komisi může spolek zřídit dobrovolně; obligatorně tato povinnost zákonem stanovena není. Pokud spolek kontrolní komisi zřídí, upraví její působnost ve stanovách. Zákon jako oprávnění a povinnost kontrolní komise stanovuje její dohlížecí pravomoc nad tím, zda jsou záležitosti spolku

řádně vedeny a zda spolek vykonává svou činnost v souladu se stanovami a právními předpisy (§ 263 NObčZ). Stanovy pak mohou kontrolní komisi svěřit i další úkoly.

7.15 Jakým způsobem lze zřídit kontrolní komisi a kolik musí mít členů?

Pokud je kontrolní komise zřízena, musí být vždy minimálně tříčlenná. Zákon stanovuje neslučitelnost funkcí, tj. nikdo nemůže být zároveň členem statutárního orgánu a kontrolní komise (§ 262 NObčZ). Kontrolní komisi volí členská schůze.

Stanovy mohou určit jiný způsob ustavení kontrolní komise, nesmí to ovšem být jmenování statutárním orgánem, neboť je ustavována zejména proto, aby dohlížela nad jeho činností. Jestliže stanovy určí, že členy kontrolní komise jmenuje statutární orgán, k tomuto ustanovení se nepřihlíží. V tomto případě se postupuje tak, jako kdyby uvedené ustanovení ve stanovách vůbec nebylo, a použije se řešení pro situaci, že stanovy o dané otázce mlčí – tedy kontrolní komisi bude volit členská schůze (srov. § 262 odst. 1 NObčZ).

Kontrolní komise především dohlíží, jsou-li záležitosti spolku řádně vedeny a vykonává-li spolek činnost v souladu se stanovami a právními předpisy.

7.16 A co rozhodčí komise? Musí ji spolek zřídit? Jaké má pravomoci a kdo je určuje?

Rozhodčí komise je dobrovolně zřizovaný orgán, spolek ho tedy mít nemusí. Jestliže je rozhodčí komise zřízena, je vymezení jejích úkolů primárně věcí stanov spolku. Typicky mohou stanovy rozhodčí komisi svěřit výklad vnitřních předpisů spolku, řešení sporů mezi členy spolku navzájem a sporů mezi členy a spolkem.

Pokud stanovy pouze ustaví rozhodčí komisi a neurčí její působnost, platí ze zákona, že rozhodčí komise rozhoduje o sporech o zaplacení členských příspěvků a přezkoumává rozhodnutí o vyloučení člena ze spolku (§ 265 NObčZ). Tedy neurčí-li spolkové stanovy jinak, uplatní se zákonná úprava kompetence rozhodčí komise.

Výhodou rozhodčí komise (ale též určitým rizikem) je, že její rozhodnutí může být exekučním titulem. Jestliže komise svým rozhodnutím uloží čle-

novi spolku nějakou povinnost (typicky povinnost zaplatit dlužný členský příspěvek), může spolek navrhnout exekuci, aniž by předtím musel svou pohledávku uplatňovat u soudu v nalézacím řízení. Rozhodnutí komise má tudíž stejný účinek jako pravomocný a vykonatelný soudní rozsudek nebo rozhodčí nález.

Řízení před rozhodčí komisí podléhá úpravě zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Tento zákon upravuje také možnosti soudního přezkumu rozhodnutí vydaných rozhodčí komisí.

7.17 Jaké je funkční období členů orgánů spolku?

Záleží na stanovách, jak vymezí funkční období pro jednotlivé orgány, resp. jejich členy. Stanovy mohou určit pro každý orgán různé funkční období. Dokonce je teoreticky možné, aby členové téhož voleného orgánu měli různá funkční období (např. v pětičlenném výkonném výboru sportovního klubu budou čtyři členové voleni na pět let a pátý člen – jako současně kapitán A fotbalového týmu – bude volen každý rok znovu).

Pokud stanovy žádnou úpravu funkčního období neobsahují, platí, že funkční období všech volených funkcionářů je pětileté (§ 246 odst. 1 NObčZ).

7.18 Jak jsou orgány ustavovány? Musí být funkcionáři voleni?

Úprava ustavování orgánů spolku (tedy stanovení, jak se někdo stane funkcionářem) náleží stanovám. Lze si představit různé způsoby určení. Pro složení některého spolkového orgánu může být rozhodující například členství v jiném orgánu (stanovy upraví, že členem „rady krajských předsedů“ hlavního spolku jsou všichni předsedové krajských organizací, které mají formu pobočných spolků) nebo univerzální sukcese z titulu dědění. Nejčastější však pravděpodobně bude ustavování na základě volby.

Volba může probíhat elektronicky, „standardně“ (tj. s hlasovacími lístky vhazovanými do urny) nebo prostřednictvím volitelů (např. uvnitř pobočných spolků proběhne první kolo voleb, v němž budou vybráni delegáti, kteří následně zvolí na schůzi delegátů předsedu spolku). Všechny podrobnosti jsou věcí stanov či dalších předpisů spolku, na které stanovy odkážou.

Pokud stanovy neurčí žádný způsob ustavování spolkových orgánů, platí, že funkcionáři jsou voleni členskou schůzí, na níž mohou hlasovat všichni členové spolku (srov. § 246 odst. 1 ve spojení s § 247 odst. 1 a 3 NObčZ).

7.19 Co se stane, jestliže během funkčního období někdo z členů orgánu odstoupí/zemře/je odvolán?

Záleží na stanovách, jaké řešení pro tuto situaci nabídnou. Pokud zde žádná interní úprava není, poskytuje zákon za určitých okolností možnost kooptace. Tím se rozumí, že v případě, kdy se sníží počet členů voleného orgánu, avšak z jinak předepsaného počtu členů zůstala alespoň polovina (ze tří členů zbudou dva apod.), mohou tito zbývající členové vybrat nové členy na uvolněná místa v orgánu. Takto provedené doplnění však platí pouze do nejbližší schůze toho orgánu, který má ze zákona či stanov spolku právo volit členy doplňovaného orgánu (§ 246 odst. 2 NObčZ).

Příklad:

Spolek má pětičlenný výkonný výbor, který je volen členskou schůzí, jež se schází jednou ročně v lednu. V únoru jeden z členů výboru zemře. Ostatní čtyři členové na jeho místo vyberou jinou osobu, která bude vykonávat funkci do nejbližší členské schůze (tj. do dalšího měsíce ledna). Členská schůze ji pak může ve funkci potvrdit nebo zvolí někoho jiného.

V případě, že klesne počet členů statutárního orgánu na méně než polovinu stanoveného počtu, jmenuje zbývající členy soud (§ 165 NObčZ). Může tak ale učinit pouze na návrh toho, kdo na tom osvědčí právní zájem (např. zbývajících členů statutárního orgánu).